
Sønderjyllands Prinsesse

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Sønderjyllands Prinsesse

4

Sønderjyllands Prinsesse

Sønderjyllands Prinsesse

[1]Genoptrykt i "Vedersø-Jerusalem Retur" Pag 22-26

Søndag den 18. Februar 1934.

Sønderjyllands Prinsesse.

Kaj Munks Rejsebreve.

Sognepræst Kaj Munk sender "Jyllandsposten" en Række Rejsebreve fra sin store Udenlandsrejse. Vi bringer her det femte Brev, i hvilket han fortæller om Flensborg.

EN DANSKERS to første Indtryk af Flensborg er disse: Hvor er det blodig Synd, vi ikke fik denne Perle af en By tilbage! Og: Hvor er denne Stad dog tysk!

Ja, det er smerteligt, at den ikke længere vilde hjem til Danmark. Hvilket Skaar i Glæden over Generhvervelsen af sønderjydsk Jord, at vel vandt vi vor Prinsesse, men Kronen havde hun tabt i det fremmede. Ja, for Flensborg er Sønderjyllands Krone. Eller rettere er det maaske at sige, at naar man kører over den traurigt halverende Grænse de faa Kilometer nord for Flensborg, føles det med et Stik i Hjertet, som om Danmark bare vandt det halve Kongerige, Prinsessen og det andet halve blev hos Tyskland. For Flensborg er Sønderjyllands Prinsesse.

Paa een Gang stolt og dog undselig ligger den ved Foden af de stejleste og højeste Skrænter, nogen dansk Fjordby ved af, Lemvig indbefattet. Og Fjorden selv er vel den skønneste af alle danske Fjorde. Lun og mild, kilende sig ind i skælmske Kroge, fuld af Smilehuller, lukkede sig inde og dog bestandig findende en Vej ud igen, saa bred og statelig og dyb, inviterende selv anselige Skibe til at komme ind og lede efter Skatten, som den gemmer inderst inde, Flensborg selv, Byen med de 70,000 Indvaanere, den fortrinlige Havn og de mange snurrige, hyggelige, gammeldagsfornemme Huse foruden Banegaardskolos og Marinestation og andre nye Herligheder, som Preusserne har smækket op og fortysket Byen med.

Endnu i 64 var denne gamle ærkedanske By trods sin Tysksprogethed dansk af Sind. Men Tyskerne har nyttet de 50 Aar godt. Hvad om vi havde faaet de næste halvtreds! Der er maaske en Retfærdighed, der er større end Folkeafstemningens. Hvad om vi havde været et enigt og modigt Folk, der havde turdet vedgaa vor Ret og løfte vor Pligt! Men ak! skælvende forklarede man sig selv og andre i hine Afstemningens Dage, at hvad skulde vi stille op med 10 tyske Rigsdagsmænd i den danske Rigsdag, og Tyskerne vilde aldrig tilgive os, at vi tog "for meget". Nu indser vel de fleste, at hvad Rigsdagsmændene angaar, kunde det næppe skade synderligt, da Rigsdagens Rolle jo snart er udspillet, og Frygt for Besværligheder skræmmer kun Kujoner fra at gaa Retfærdighedens Vej. Og gjaldt det om for enhver Pris at bevare Altyskernes Venskab, burde vi vel snarere have tilbudt dem ogsaa Ribe.

Imidlertid - det ubarmhjertige Ordsprog siger: Spar Graaden over den spildte Mælk!

Og lad os da følge den strenge Tale, hvor svært det end falder, naar vi ser, hvor meningsløst Grænsen gennemskærer Helheden, hvad Flensborg som dansk By kunde have været for Danmark, og hvad Danmark kunde have været for Flensborg, som nu ligger hen med Havnen tom og sit Opland frarevet, henvist til en Tilværelse, der hverken er Liv eller Død.

Lad os da se paa Situationen, som den foreligger i Dag. Tiden er jo næppe heller inde til at kræve Skaane, Halland og Bleking tilbage, saa lidt som Shetlands- og Orkneyøerne, endsige Normandiet.

*

Og Situationen synes da at være den, at Flensborg i Dag er den tyskeste af alle tyske Byer. Intet Steds har jeg set det vrimle med Nazistuniformer som her, hørt Heil-Hitler-Raabet med saadan Appel, set Mage til Ekserceren og Kommanderen og *hands up* og Musik og vajende Faner. Overalt paa Gaden hører man Tysk, i ingen Butikker tales der Dansk, Stadsteatret er med sine Forestillinger udelukkende sønderfra orienteret, Blæsten omkring Byen er dansk, men Luften derinde er preussisk. Hvor maa den offentlige Mening i Danmark have været vildledt i Afstemningsdagene, naar den et Øjeblik kunde drømme om, at et Valg hernede skulde vise Pil mod Nord. ”Tysk er denne By, og tysk skal den forblive”, sagde Overborgmester Todsén, inden han maatte forlade den for den internationale Kommission. Saa overvældende er Indtrykket af, at Manden har Ret, at man summer op for sig selv: Al historisk Ret til Trods blev det dog en Uret at tvinge en By til at være dansk, der saa afgjort tilkendegav sin Uvilje.

Skulde man da have gaaet en anden Vej end den, man gik, havde der vel kun været Muligheden for Sønderjylland som Stødpudestat, hverken dansk eller tysk, men et selvstændigt Hertugdømme med Flensborg som Hovedstad og f. Eks. Kong Christian som Hertug. Mon den sønderjydske Danskhed og mon Danmark selv i det lange Løb kunde have været tjent med det?

Saa ligger da Grænsen, som den ligger. Og Tyskerne har frygteligt ondt af det for Christian den Første, der engang gik hen og svor paa, at Slesvig og Holsten skulde være up ewig ungedeelt - uadskillelige. Jeg tror, de skal trøste sig; den gamle danske Konge i sit himmelske Oldenborg er trods alt sikkert bedre tilpas med den nuværende Ordning end den før Genforeningen. Og vi andre maa ogsaa være det. Der er mange andre Steder i Verden, hvor Grænsen ligger lige saa kunstigt, og det gaar dog godt. Mellem Tyskland og Schweiz f. Eks. gennemskærer den Konstanz By; der høres aldrig om Spektakler, og dér taler de tilmed Tysk paa begge Sider af den. Flensborg maa betale for sit Standpunktsskifte, og dens danske Opland kunde vel med Tiden finde paa at samle nogle Huse sammen om en Havneplads ved Fjordens nordre Side paa en passende central Plads. Efterhaanden som dansk Landbrug gør Bønderne dernede velstaaende, naar engang normale Tider kommer igen, vil der være god Brug for en dansk Søster til det tyske Flensborg. Find et Sted i Strømpesokkens Hæl!

*

Men til de Danske syd for Grænsen skal der siges: Intet i Verden er større end at kæmpe for en Sag, der er tabt. For maaske er den det alligevel ikke, naar blot de, der kæmper, holder ud. Først da er den for Alvor tabt, naar ingen vil løfte Haanden for den mere. Underlig er den Tid, vi lever i; hvad der er umuligt i Dag, sker i Morgen. Hold da fast ved jeres jævne danske Væsen, stærkt og sejrrigt i sin Ro og sin Beskedenhed. Husk, som I er mod den Stat, som er over jer, har vi en vis Ret til at vente, at det tyske Mindretal vil være hos os. Danske Grænsefolk, I er Høfderne i Havet, lad det daglig overskylle jer, I bliver dog ved med at høre til Landet, I er kommet fra, og hindrer med jert stille, faste Væsen Havet i at rive til sig, som det før har gjort.

Kaj Munk.